

References:

1. Арделян О.М. Вплив музичного мистецтва на соціальне виховання майбутніх учителів / О.М. Арделян // Наукові записки Ніжинського державного педагогічного університету. – 2005. – С. 24-29.
2. Мойсеєнко Г.Н. Індивідуальна робота як засіб формування особистості майбутнього вчителя / Г.Н.Мойсеєнко // Збірник наук. праць. – Кривий Ріг, 1995. – 135 с.
3. Локарева Ю.В. Професійне становлення особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі вивчення музично-теоретичних дисциплін / Ю.В. Локарева // Наукові записки Ніжинського державного педагогічного університету. – 2005. – С. 9-11.
4. Стратан Т.Б., Горбенко О.Б. Мистецтво вчителя музики / Т.Б. Стратан, О.Б. Горбенко // Навчально-методичний посібник. – Кіровоград, 2009. – 144 с.
5. Сухомлинський В.О. Духовний світ школяра (підлітковий вік) / В.О. Сухомлинський. – Москва, 1961. – 223 с.
6. Рудницька О.П. Сприйняття музики і педагогічна культура вчителя / Рудницька О.П. – Київ, 1992. – 96 с.

Мазкова Н.В.

вчитель,

Бобровицький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів № 1

Мазкова Л.В.

магістрант,

Національний педагогічний університет

імені М.П. Драгоманова

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ SWOT-АНАЛІЗ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

Нові соціально-економічні умови викликають необхідність вдосконалення освітньої системи при вирішенні навчальних завдань. В ХХІ столітті, столітті динамічних змін головним стає формування вміння вчитися самостійно. Зробити це при збереженні традиційних методів навчання неможливо. Ми це повинні усвідомити, зрозуміти і визнати творчу природу особистості кожного учня, наявність в ній внутрішньої

активності. Метою навчання стає розвиток творчих здібностей і можливостей учня.

Нині головне завдання викладача – зацікавити учнів своїм предметом настільки, щоб не потрібно їх було змушувати вчитися, щоб вони самі йшли назустріч викладачеві. Але досягти цього можна через різні методики навчального предмета і активні та нові форми та методи навчання. Одним із таких методів є SWOT-аналіз.

Метод SWOT-аналізу являє собою заповнення матриці, що складається з чотирьох блоків. Кожен блок характеризує об'єкт, предмет або ж явище під певним кутом зору. Він передбачає аналіз сильних, слабких сторін, його можливостей та загроз. Аббревіатура SWOT вперше була використана в 1963 році в місці Гарвард на конференції з проблем бізнесу професором К. Ендрюсом. Спочатку SWOT-аналіз був заснований на збереженні та структуризації знань про поточну ситуацію і бізнес-тенденції. Акронім розшифровується як «Strengths» («Сильні»), «Weaknesses» («Слабкості»), «Opportunities» («Можливості»), «Threats» («Загрози»).

Отже, прийом SWOT-аналізу прийшов в освітнє середовище з бізнесу. Саме він дозволяє найбільш об'єктивно та точно виявити сильні та слабкі сторони об'єкту чи явища, а також дозволяє з'ясувати недоліки та знайти шляхи їх вирішення. SWOT-аналіз є необхідним елементом досліджень, обов'язковим попереднім етапом при складанні будь-якого рівня стратегічних і навчальних планів в школі.

Даний метод безперечно може стати в нагоді вчителю, директору навчального закладу. Його можна використати для аналізу сильних і слабких сторін школи, класу, а також можливостей і загроз з боку зовнішнього навколишнього середовища. «Strengths» і «Weaknesses» відносяться до стану школи, а «Opportunities» і «Threats» до зовнішнього оточення. За результатами даного аналізу можна оцінити, чи володіє школа або ж клас внутрішніми силами і ресурсами, щоб реалізувати наявні можливості і протистояти загрозам, і які внутрішні недоліки вимагають якнайшвидшого усунення. Головне при проведенні SWOT-аналізу, як і інших досліджень, це вміння мислити, вміння подивитися на досліджуване явище чи процес «поглядом зі сторони» [2].

Безперечно, метод SWOT-аналізу може бути використаний вчителем для самоаналізу проведеного уроку. Для застосування даного прийому слід виділити слабкі і сильні сторони проведеного уроку, оцінити можливості освітнього середовища для забезпечення уроку, вказати загрози, які потрібно подолати під час уроку. Під можливостями розуміють повноту задіяння потенціалу учнів. Під загрозами слід розуміти всі шкільні та позашкільні аспекти, що впливають на успішність. Наприклад, використання мобільних телефонів під час уроків, втрата інтересу до досліджуваного предмета, бесіди з однокласниками під час уроку, абстрактні заняття та інші.

Окрім тих можливостей, які надає учителю метод SWOT-аналізу під час планування, його корисно застосовувати і в період проведення уроку. Наприклад, на етапі рефлексії. Найбільш доцільним його використання буде в старшій школі, а саме 10 та 11 класам. Адже старшокласники уже здатні об'єктивно оцінити матеріал, запропонований учителем, його цілісність та структурованість, можуть охарактеризувати ступінь засвоєння ними знань, а також вказати на слабкі сторони уроку, якщо вони були.

Більш того, даний метод буде корисним під час вивчення нового матеріалу або узагальнення вивченого. SWOT-аналіз проводиться за допомогою «мозкової атаки», за участю всіх учнів класу. При проведенні SWOT-аналізу за допомогою «мозкової атаки», один з учасників дискусії діє як посередник, що направляє інших, приймає пропозиції, записує їх і узагальнює отриману інформацію. Результати записуються на дошці або аркуші, розділеному на чотири частини. Розробляючи стратегію проведення уроку на основі SWOT-аналізу, необхідно прагнути до того, щоб перевести «слабкі сторони» і «можливості» в розділ «сильні сторони» і постаратися по можливості компенсувати «загрози».

Розглянемо детальніше етапи уроку у формі SWOT-аналізу. На початку навчального заняття учні об'єднуються в групах та читають матеріал параграфу і додатковий матеріал, якщо він є та обмінюються новою інформацією. Відповідно кожна група виділяє сильні і слабкі сторони досліджуваного явища, припускають, які можливості і загрози існують зараз або можуть бути в майбутньому. На другому етапі уроку учні заповнюють матрицю SWOT-аналізу. На третьому етапі

проводиться виступ груп. Четвертий етап уроку – це оцінювання роботи учнів і підведення підсумків.

Вміння резюмувати інформацію, генерувати ідеї – важливе вміння того, хто навчається. У зв'язку з цим даний метод якнайкраще підходить для використання на уроках в 10-11 класі та дозволяє розвивати критичне мислення, формує ключові компетенції та розвиває мислення і творчі здібності учня.

Пропонуємо приклад впровадження методу SWOT-аналізу на уроках географії. Насамперед його можна використати під час вивчення теми «Особливості економіко-географічного положення Європи. Склад регіону. Сучасна політична карта Європи» в 10 класі. Даний урок можливо провести в формі SWOT-аналізу. На початку клас необхідно об'єднати в чотири групи. Під час навчального заняття учням слід проаналізувати матеріал підручника та картографічний матеріал, а саме фізичну карту світу, політичну карту світу, політичну карту Європи. Далі учні працюють над виділенням сильних, слабких сторін економіко-географічного положення Європи, виділяють загрози даного регіону та з'ясовують його можливості. Саме даний метод дозволяє розглянути тему більш глибоко, подивитися на ЕГП регіону під різним кутом зору, об'єктивно оцінити положення Європи відносно інших світових економічних центрів.

В 10 класі SWOT-аналіз можливо застосувати під час вивчення теми «Сучасні транспортно-логістичні системи та інформаційно-комунікаційні мережі як інфраструктурний каркас глобальної економіки. Світовий ринок інвестицій та фінансів. Туризм. Формування «інформаційного суспільства»». Ми пропонуємо застосувати досліджуваний метод під час вивчення одного з пунктів теми, а саме – «Формування інформаційного суспільства». В даному разі завдання виконується кожним учнем індивідуально. Вчителем оголошується завдання та відводиться час на його виконання – до 10 хвилин. Використовуючи матеріал підручника та знання, набуті на попередніх уроках географії учням необхідно заповнити матрицю та вказати сильні, слабкі сторони, можливості та загрози явища інформатизації суспільства. Метою даного завдання є надання можливостей учням висловити власну

точку зору, проаналізувати та зіставити відомі факти щодо формування інформаційного суспільства в сучасному світі.

Отже, метод SWOT-аналізу є надзвичайно корисним та цінним для вчителя географії. Він допоможе не лише розкрити основні поняття уроку, а і простежити логічні взаємозв'язки між соціальними явищами, формулювати на основі набутих знань власні судження й аргументи, вміти працювати з великою кількістю інформації та вибирати головне, що є надзвичайно важливими навичками в нашому, перевантаженому інформацією суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Крутій К. Л. Вплив чинників зовнішнього середовища на стратегії самоосвіти педагога дошкільного навчального закладу, або як провести SWOT- та PEST-аналіз / К. Л. Крутій, Н. В. Ганжа // Дошкільна освіта. – 2012. – № 2. – С. 16–25.
2. Методика навчання географії в загальноосвітніх навчальних закладах (особливості навчання) [Текст] / Т. Г. Назаренко. – Х.: ВГ «Основа», 2016. – 112 с.: іл., табл. – (Серія «Бібліотека журналу «Географія»; Вип. 11(155)).
3. Освітній менеджмент : навчальний посібник / за ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. – К. : Шкільний світ, 2003. – 400 с.

Тагайназарова Р.А.

*начальник отдела по организации
научно-исследовательских работ одаренных студентов,
Термезский филиал
Ташкентского педагогического государственного университета
имени Низами*

ФОРМИРОВАНИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

Научно-исследовательская деятельность (НИД) студентов представляет собой одну из наиболее важных форм процесса обучения. Студент, занимающийся такого рода деятельностью, развивает умение